

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Шкарабан С.І., д.е.н., проф.,
заслужений діяч науки і
техніки України, зав. кафедри
економічного аналізу ТАНГ

КАФЕДРИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ — 30

Нове тисячоліття, що розпочалось недавно, знаменне тим, що воно співпало із 30-річчям кафедри економічного аналізу Тернопільської академії народного господарства, яка є єдиною спеціалізованою кафедрою не тільки в Україні, але й в усіх країнах колишнього Радянського Союзу. У всіх вищих навчальних закладах існують кафедри бухгалтерського обліку і аналізу, аудиту і аналізу, аналізу і контролю.

Кафедра економічного аналізу створена в 1971 році разом із заснуванням обліково-економічного факультету, нині інституту обліку і аудиту. З перших же днів функціонування кафедрою була обрана комплексна тема наукових досліджень, що стосувалась проблем організації і вдосконалення оперативного аналізу в різних галузях народного господарства: в промисловості, сільському господарстві і в будівництві. У виконанні названої теми беруть участь всі члени кафедри. В колишньому Радянському Союзі кафедра була головною серед інших кафедр бухгалтерського обліку і економічного аналізу, які займались цією проблемою. Координацію наукових досліджень здійснювала кафедра бухгалтерського обліку і аналізу господарської діяльності Московського державного університету ім. Ломоносова. За результатами наукових досліджень була захищена одна докторська і шість кандидатських дисертацій, опубліковано сім монографій і учбовий посібник, проведено одну республіканську і одну міжнародну науково-практичну конференції.

Крім названої теми, окремі члени кафедри займаються науковими розробками з інших проблем економічного аналізу, зокрема вдосконалення теорії, методики і технічних прийомів аналізу. Особливу увагу в останні роки члени кафедри приділяють вдосконаленню аналізу маркетингової та зовнішньоекономічної діяльності промислових підприємств.

У зв'язку із значним зростанням ролі банків в житті промисловості та й всього народного господарства члени кафедри займаються розробкою наукових проблем аналізу діяльності банківської системи і її впливу на кінцеві результати промислових, сільськогосподарських, будівельних та інших підприємств і організацій.

Члени кафедри приймали і приймають активну участь в усіх наукових

члени нашої кафедри, але багато аспірантів, викладачів і професорів з інших кафедр академії. Вони мають можливість опублікувати результати своїх наукових досліджень, що сприяє успішному захисту кандидатських і докторських дисертацій.

Завідуючий кафедрою постійно виступає офіційним опонентом при захистах докторських і кандидатських дисертацій зі спеціальності 08.06.04 "Бухгалтерський облік, аналіз та аудит".

Найбільшу увагу члени кафедри приділяють організації учбово-методичної роботи, всі лекційні курси читаються професорами і доцентами, а студенти забезпечені учбовими посібниками, збірниками задач і іншою методичною літературою з усіх курсів. З метою надання студентам методичної допомоги при написанні курсових і дипломних робіт видано методичні вказівки і тематику названих робіт, які постійно оновлюються. Для більш глибокого засвоєння теоретичного матеріалу студентам стаціонарної форми навчання видаються індивідуальні завдання, які передбачають проведення аналізу діяльності конкретного підприємства на основі його звітності і додаткової інформації. Виконані завдання перевіряються викладачем і за результатом перевірки виставляються відповідні рейтингові оцінки, які враховуються при здачі заліків і екзаменів. Для відстаючих студентів, а також тих, що навчаються за індивідуальними графіками систематично проводяться консультації, а також практикується відпрацювання пропущених занять.

Кафедра обслуговує всі інститути академії, крім інституту аграрного бізнесу. Дисципліни, що читаються кафедрою, орієнтують студентів на необхідність проведення глибокого економічного аналізу на підприємствах, об'єднаннях, бюджетних організаціях, банках, що дозволить їм виживати в умовах жорсткої конкурентної боротьби, яка притаманна ринковій економіці. До речі, в кінці 1999 року колективом кафедри видано учбовий посібник "Економічний аналіз діяльності промислових підприємств" (видання третє, перероблене і доповнене), який рекомендований Міністерством освіти України для студентів всіх економічних спеціальностей.

Вже в цьому році вийшов з друку навчальний посібник з теорії економічного аналізу (під ред. проф. Федоровича Р.В.). Готовиться до видання оновлений фундаментальний підручник з економічного аналізу, в написанні якого беруть участь всі члени кафедри.

Успіх діяльності кафедри залежить в першу чергу від кадрового складу її співробітників. З часу заснування колектив кафедри зріс як в кількісному так і в якісному відношенні. Зараз на кафедрі працює 17 викладачів, з них три професори і чотирнадцять кандидатів наук і доцентів. Колектив постійно оновлюється в першу чергу за рахунок кращих студентів-випускників нашої академії. Вони навчаються в аспірантурі при кафедрі, а після її закінчення успішно працюють на викладацькій ниві. Тільки за останні роки закінчили аспірантуру і захистили кандидатські дисертації Спільник І.В., Серединська В.М., Загородна О.М., Блажей Н.А. Під безпосереднім керівництвом зав. кафедрою успішно закінчили аспірантуру і захистили кандидатські дисертації нинішні доценти Білоус О.С., Спільник І.В., Карлик Я.М., Бенько І.Д., Штефан З.Б.. Тільки в цьому році захистила кандидатську дисертацію директор аудиторської фірми м. Ужгородська Дрозд

організаціях.

Для більш тісного зв'язку з виробництвом при кафедрі діє філіал на відкритому акціонерному товаристві "Тернопільський радіозавод "Оріон". На філіалі читаються лекції і проводяться практичні заняття як викладачами кафедри, так і практичними працівниками названого виробництва. Це дозволяє студентам знайомитись із специфікою майбутньої професії, набувати практичних навичок організації аналізу господарської і фінансової діяльності із використанням сучасної обчислювальної техніки.

На сьогоднішньому етапі свого розвитку колектив кафедри працює над подальшим вдосконаленням учбового процесу у відповідності з перспективою розвитку вищої освіти в академії. Закінчується написання учбового посібника з фінансового аналізу – для студентів, що навчаються в інститутах фінансів та кредиту, продовжується робота над доопрацюванням посібника з економічного аналізу для студентів інституту обліку і аудиту. Постійно оновлюється учбово-методична література, яка стосується написання курсових і дипломних робіт, проведення семінарських і практичних занять, організації самостійної роботи студентів. Особливу увагу стараємось зосередити на забезпеченні всім комплексом учбово-методичної літератури студентів заочної форми навчання.

Члени кафедри не тільки вміють добре працювати, але й творчо проводять свій вільний час. Неодноразово організовувались цікаві і змістовні екскурсії в Карпати, в інші визначні місця Тернопільщини і сусідніх областей України.

Колектив кафедри завжди одним із перших в академії відгукується на чужу біду, яка час від часу спіткає нашу державу. Так, в квітні 2001 року нами були перераховані кошти в розмірі 3-х денного заробітку для потерпілих від повені жителів Закарпаття. Не залишась остронь і від інших благодійних заходів, що проводяться як в академії, так і за її межами.

На закінчення хочу відмітити, що колектив кафедри і надалі зосереджуватиме свої зусилля на проблемах підвищення кваліфікації і омолодження кадрів, вдосконалення науково-дослідної і учбово-виховної роботи з метою покращення якості підготовки висококваліфікованих економістів для народного господарства нашої молоді держави.